

דני רבינוביץ*

לו היה לנו ראש ממשלה חכם

לו היה כיום בישראל ראש ממשלה חכם ואמיץ, הוא היה מתייצב מול התקשורת העולמית, ומוסר את ההודעה הבאה:

'זהו היום השביעי של מבצע 'צוק איתן', שנכפה על ישראל כשהחמאס החל לשלוח טילים לריכוזי האוכלוסיה שלנו. החמאס שיגר אלינו עד היום למעלה מאלף טילים. כעשרה מהם הגיעו למטרותיהם. היו פצועים – רובם באורח קל, נהרסו כמה בתי מגורים וכמה מכוניות עלו באש. ישראל, בתגובה, תקפה יותר מ 1200 מטרות ברצועת עזה. בתקיפות אלו נהרגו יותר מ 150 בני אדם – רובם פעילי חמאס, וכן מספר קטן של אזרחים, מיעוטם נשים וילדים שעליהם אנחנו מיצרים. פגענו עד היום ביותר מ 60 משגרים, הרסנו למעלה מ 100 מפקדות ומרכזים לוגיסטיים, עשרות מצבורי טילים, ותשתיות טרור רבות אחרות.'

ראש ממשלה כזה ימשיך ויאמר: 'הבוקר הוריתי לצה"ל שמ 12 בצהריים חדלה ישראל באופן חד צדדי לתקוף בעזה. נמשיך בפעילות המבורכת של מערכת כיפת ברזל והמערכות האחרות להתגוננות מטילי החמאס. ונסמוך על הציבור, שבהתנהגות שקולה ואחראית יידע להימנע מפגיעה, גם אם פה ושם יחדרו טילים את מערך ההגנה.'

'אני יודע שעבור ישראלים רבים החלטה חד צדדית כזו כרוכה במחיר רגשי. אזרחי המדינה רגילים שכוחות הביטחון מכים במי שפוגע בנו בכל הכוח העומד לרשותנו, כפי שעשינו בשבעת ימי הלחימה האחרונים. לכן לחלק מהם יהיה קשה לקבל הפסקה יזומה של התקיפות בעזה, במיוחד כשברור שידנו על העליונה, ויכולתנו להמשיך ולפגוע בחמאס כמעט בלתי מוגבלת.

אך אזרחי ישראל, שהוכיחו חוסן כה מרשים בימים האחרונים, הם נבונים ורואים למרחוק, ואני בטוח שיבינו מדוע ההיגיון והתועלת של הפסקת האש גוברים על המחיר הרגשי.

'החלטתי להפסיק את האש משני טעמים. האחד קשור לדעת הקהל העולמית. הפסקת אש מצידנו, שאיני משלה את עצמי לרגע שתיענה במהלך דומה של החמאס, תחשוף לכולי עלמא את רצחנותו של הארגון הזה, ואת נטיית מנהיגיו לנקוט באלימות בכל מצב. מה שצפוי לנו בימים הקרובים יהיה תעתיק מדוייק של השעות הראשונות של הסבב הנוכחי: החמאס יורה טילים וישראל מבליגה. חשוב שהעולם יראה ויבין זאת.

הטעם השני והחשוב יותר הוא הצורך בהתנעת דיאלוג פנים-פלסטיני היסטורי, שעשוי לתת חבל הצלה לעם הפלסטיני כולו ולמדינות אחרות במזרח התיכון. אני מעוניין להביא שקט לעזה עוד בטרם זכינו לשקט בתוך גבולות ישראל כדי לאפשר להנהגת החמאס, שמסתרת במחילות ובונקרים כל הימים הללו, לצאת אל פני השטח, להתבונן בהרס שסביבם, ולהיכנס לדיאלוג עם

הציבור שלה, בעזה וגם מחוצה לה. ראינו דיאלוג כזה בלבנון ב 2006, אחרי שפגענו ברובע הדאחיה של החיזבאללה. הפגיעה הניעה את העם הלבנוני לבוא חשבון עם ארגון הטרור השיעי, וזה שינה את המציאות הצבאית והפוליטית בלבנון כולה, כולל בגבול עם ישראל.

דיאלוג פנים-פלסטיני דומה שיתחיל בעזה עתה יעסוק מטבע הדברים בחמאס ובאלטרנטיבות שיש לארגון. בדיאלוג הזה יישמעו סוף סוף קולותיהם של פלסטינים רבים שכבר הבינו שדרכו של החמאס, ושל תנועות איסלאמיות רדיקליות אלימות במקומות אחרים במזרח התיכון ובאירופה רק מרחיקה את ההולכים בה משלום ומשגשוג.

אני יודע שפלסטינים רבים, במיוחד בעזה, חיים בעוני. עזה היא מקום קשה, צפוף, שאינו נותן לתושביו תקווה לעתיד טוב יותר. אני יודע גם שעבור צעירים פלסטינים רבים, חמאס ותנועות דומות משלהבות את הדימיון ומציירות עצמן כהבטחה לגאולה ולכבוד לאומי. מה שיראו מנהיגי חמאס כשייצאו מהבונקרים יבהיר להם כי נתיב האלימות יוביל רק לשפיכות דמים והרס. הם יבינו שדרך האיסלם הרדיקלי האלים היא אשלייה מסוכנת שמביאה רק סבל.

דיאלוג פנים-פלסטיני שיתפתח בעזה, עשוי לקדם הסכם שלום בין העמים. העם הפלסטיני על כל גווניו צריך להתייצב נגד הקנאים שלקחו אותו כבן ערובה ולהפקיע את ההובלה מתנועה שנפלה קרבן לטירוף האידיאולוגי של עצמה, ושממיטה אסון על עמה. נכון, בעזה אין דמוקרטיה פורמאלית, וחמאס בנה שם משטר טוטליטארי. אבל עמי ערב הוכיחו מאז 2011 שגם לקולות של הרוב הדומם יכול להיות אצלם משקל, ובתנאים מסויימים קולות כאלה אף יכולים להניע שינוי פוליטי.

מהלך כזה חשוב לכל העם הפלסטיני, בעזה ומחוצה לה. הוא חשוב למדינות אחרות באזורנו שמאויימות כיום יותר מבעבר על ידי תנועות קיצוניות. והוא חשוב למדינות רבות באירופה ומעבר לה, שמביטות בדאגה איך חלק מאזרחיהם המוסלמים הצעירים נוהים אחרי ההבטחה הנבובה ש'האיסלם פותר הכל'.

אינני יכול לדעת מראש מה יהיו תוצאותיו של הדיון הפנים-פלסטיני שיתפתח בצל הרגיעה החד צדדית שעליה החלטתי היום. אבל אני יכול לומר שאם הציבור הפלסטיני יקח את גורלו בידיו ויבהיר לחמאס שהכאוס שהביא איננו מקובל עוד, גם ישראל תירתם להקלת סבלם של תושבי רצועת עזה. בעבודה משותפת עם מצרים ועם מדינות אחרות באזור נוכל להביא עתיד פוסט-חמאסי מבטיח לרצועה, לשאר העם הפלסטיני, לישראל וליתר עמי האזור'.

*פרופ' דני רבינוביץ, מלמד בחוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת תל-אביב, והוא ראש ביה"ס ללימודי סביבה ע"ש פורטר.